

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: Sài Gòn Châu Phong

Số: 11113

Ngày: 27/05/08

Sông Cái bị ô nhiễm nặng

Sông Cái là một trong hai con sông lớn nhất ở tỉnh Khánh Hòa, là nguồn nước quan trọng cho sản xuất nông nghiệp và nước sinh hoạt trên địa bàn, nhất là TP Nha Trang. Tuy nhiên, nếu ở hạ lưu sông Cái đang bị ô nhiễm trầm trọng do sản xuất công nghiệp thì ngược lên thượng nguồn, dòng sông xinh đẹp này cũng đang bị chết dần chết mòn vì các trại chăn nuôi...

HOÀNG LIÊM

Mờ mắt... vì phân heo!

Diên Khánh là huyện tập trung nhiều trại chăn nuôi heo của tỉnh Khánh Hòa. Bên cạnh lợi ích về kinh tế thì những trại heo lại gây ô nhiễm môi trường trầm trọng, nhất là những trại ven sông Cái. Cô Nguyễn Thị Bình (tổ 1 thôn Phú Thọ xã Diên Thọ) than vãn: "Từ 6 giờ tối là cả nhà tui phải đóng cửa, bịt khẩu trang đến lúc đi ngủ". Cách nhà cô vài chục mét và cách mép nước sông khoảng trăm mét là một trại heo vài ngàn con, trại này có gần 5 năm nay. Nước thải từ trại tuồn xuống suối Ông Huyện rồi đổ ra sông Cái. Ở khu vực lân cận trại, mạch nước ngầm bị nhiễm nước phân heo nên mỗi khi có mưa, nước ngầm xì, bốc mùi lên hôi thối khắp xóm. Trước đây, nhiều nhà ven sông múc nước sông về sử dụng nhưng bây giờ đành phải đi xa gần nửa cây số xin nước. Những khi trời mưa, đoạn sông gần suối Ông Huyện đổi màu đen ngòm.

Bên bờ sông đối diện thuộc thôn Tây 3, xã Diên Sơn cũng có một trại heo với quy mô và mức độ gây ô nhiễm không kém. Anh Trần Trung Nghĩa, quản lý trạm bơm Hòn Tháp (Công ty Khai thác công trình thủy lợi Nam Khánh Hòa) bức xúc: "Cứ đến khoảng 3 giờ chiều là anh em ở trạm lo ăn cơm tối sớm chứ sau đó là ăn không nổi. Mùi hôi thối nồng nặc khắp thôn, phân heo xả ra đen xì cả một khúc sông, nhiều lúc nước bơm từ sông lên để dẫn về các cánh đồng lúc nhúc giòi!". Do vậy, các cửa thông gió của trạm đều được dán giấy bịt kín để mùi hôi không vào. Hàng chục ngôi nhà xung quanh cũng phải "chịu trận" tương tự. Bì đất hơn, dọ vùng này có mỏ đá nên

không đào giếng được. Điều khó hiểu là từ nhiều năm nay người dân ở đây "kêu cứu" liên tục nhưng trại heo vẫn trợ trợ, lại được "sang tay" và mở rộng mỗi năm mà cán bộ môi trường của huyện không hề hay biết!

Còn đâu nước của Giàng!

Không hơn gì quãng giữa, thượng nguồn sông Cái cũng đang bị đầy đọa chẳng kém. Xã vùng sâu Khánh Phú (huyện Khánh Vĩnh, Khánh Hòa) nằm trọn trong những dãy núi, cánh rừng xanh thẳm bạt ngàn. Những tường, vói khung cảnh mơ ước đó, người dân nơi đây, chủ yếu là đồng bào Raglai, sẽ được tận hưởng một môi trường sống trong lành, từ không khí đến nguồn nước. Thế nhưng thực tế lại rất đáng lo. Anh Cao A Giuông (thôn Ngã Hai) kể lể: "Nhà mình và lũ làng đều lấy nước sông này về ăn uống nhưng từ khi có trại cá sấu ở đó thì nước sông không còn tốt nữa. Nước có mùi hôi, lâu lâu lại thấy xác cá, thịt heo thối trôi lơ lờ, nhìn gớm quá. Mình phải kêu lũ nhỏ leo lên núi lấy nước suối về mới ăn uống được". Tình cảnh khốn khổ của người dân làng Ngã Hai này kéo dài gần 5 năm nay, từ lúc trên thượng nguồn sông Cầu, một chi lưu của sông Cái, xuất hiện trại cá sấu Yang Bay của Tổng Công ty Khánh Việt (Khatoco). Đến nay, đây là một trong những trại cá sấu lớn nhất Đông Nam Á với số lượng cá sấu trên 5.000 con. Cùng chung cảnh ngộ là làng Sơn Thành, nơi hầu hết người dân vẫn sử dụng nước sông do chưa có giếng. Nét mặt thẫn thờ, bác Cao Thị Dung bực bực: "Ông bà mình xưa nay đều nhờ ơn Giàng (Trời) cho con suối Ho Cho,

con thác Yang Bay (thác của Giàng - PV), ban cho dòng nước trong mát này. Vậy mà, bây giờ nước sông tanh quá, đi tắm về là tối không ngủ được, ngứa khắp mình. Lũ nhỏ thì ghê lở mọc đầy, phải nấu chín nước mới tắm được". Ngoài trại cá sấu, dưới chân thác Yang Bay còn có khu du lịch cùng tên, do vậy "kèm theo" dòng nước dơ bẩn là nhiều thứ rác rưởi linh tinh, trôi lênh bênh. Theo dân làng Sơn Thành, những ngày cuối tuần (lúc trại cá sấu xả nước thải) là thời điểm kinh khủng nhất, nước đục và bốc mùi rất khó chịu.

Tình trạng nước sông Cầu bị nhiễm bẩn và gây ngứa cho người dân cũng được Trạm y tế xã Khánh Phú xác nhận. Theo thống kê của trạm, mới chỉ có 60% số hộ của xã có nước sạch nhưng nước sạch ở đây mới là nước giếng tự đào hoặc nước suối thông qua bể lắng lọc đơn giản, đều không qua công đoạn khử trùng. Vì vậy, đa số người dân ở xã thường mắc bệnh tiêu chảy và đường ruột ■